

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trislojna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: September v deželnem zboru. — Protislovenske šolske družbe. — Še eno naše narodno vprašanje. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. Podlistek: Begunci.

September v deželnem zboru

V zasedanju kranjskega deželnega zbora je bilo več momentov, ki ne prenesejo kritike in ki jih je treba obsojati, naj gre potem s kateregakoli stališča. Nekaj glavnih se mora na vsak način vzeti v pretres.

Nekam čudno vlogo je igral deželni predsednik, ko je opravičeval svoje postopanje v septemskih dogodkih. Izjava glede vojaške asistencije se je tako glasila, kakor bi župan Hribar 19. septembra sam zahteval vojaško asistenco in je ta pasus iz govora deželnega predsednika napravil na zbornico tak vtis, da je takorekoč Hribar kriv, da se je pozvalo vojaštvo in da je prišlo do krvoprelitja 20. septembra. To sta tudi hitro pograbila Hribarjeva dobra prijatelja dr. Šušteršič in baron Schwegel, da sta malo blata vrgla na zaslužnega ljubljanskega župana, pograbil je pa tudi ves nemški Izrael ter je pisal, da je župan kriv — vsega.

Stvar sama na sebi je malenkostna in za župana Hribarja tudi v slučaju, da bi res sam pozval vojaštvo, brez vsakega najmanjšega očitka. Župan je načelnik mestne policije in varuh mestne avtonomije, zato mora gledati, da nasprotniki ne najdejo niti najmanjšega povoda, da bi se podržavila policija ali da bi avtonomija kaj trpela. Kljub temu je pa županova izjava popolnoma odvezla vsak sum, da bi bil on prvotno za to, da se pokliče vojaštvo. Voja-

štvo je bilo že tukaj in je razburjalo že prvi večer ljubljansko prebivalstvo. Če bi se pa deželni predsednik ravnal po županovem nasvetu drugi dan, da bi se kordon napravil samo okrog kazine, bi prav gotovo ne prišlo do krvoprelitja. Kaj so pa imeli vojaki iskati na Pogačarjevem trgu? To je tisto dejstvo in edini vzrok, da je prišlo do strelav, ker so vojaki v oddelkih hodili po ulicah.

Deželni predsednik se po nasvetu naših nasprotnikov ni prav nič zmenil, da je tukaj župan in da mora takorekoč v sporazumljenju z njim odrediti vse varnostne odredbe. To je preziranje avtonomije in raditega je tudi prišlo tako daleč. Zakaj je bil pa baronu Schwarzu potem, ko so padli strelji, župan dober, da se je poprej v vsem sporazumel z njim, predno je kaj storil. Zakaj pa od tega hipa ni prišlo do nikakih izgrediv več?

In deželni predsednik je zavil svojo izpoved v tako sofistično obliko, da se je moral župan še nasproti javnosti opravičiti. To je šlo že malo predaleč, gospod baron, in zdi se nam tako ravnanje zahrbtno in nevredno prvega vladnega funkcionarja v deželi!

Tudi drugi moment v predsednikovi izjavi je imel prozorno tendenco, očitati gubernikom na protestnem shodu z dne 18. septembra, da so spadali med organizatorje izgrediv. Če bi se pri poznejših preiskavah le količkaj moglo najti, da sta glavna gubernika česa takega kriva, bi gospod baron lahko to očital, tako mu pa javnost zameri s polno pravico, da je v javnosti sumničil gubernika, čeprav zopet z v kopreno zavitimi besedami.

Vsak mož poštenjak nastopi odkrito in izpove jasno besede, katere

Marjanica je šla po vasi s sklonjeno glavo in kar nič se ji ni mudilo, kakor bi nalašč hotela kljubovati županovi zapovedi.

Tam pred Brtoncelno krčmo pa je še nekoliko postala in se zazrla tja proti cerkvi.

„Kam pa tako zgodaj, Marjanica!“ jo je opomnil Brtoncel skozi okno, ki pa je bilo tako majhno, da je komaj pomolil skozi svojo glavo.

„Tjale k Drmalcu grem!“ mu je odgovorila in se prisiljeno nasmehnila.

„Oho!“ se je začudil Brtoncel — „kaj greš k Matjažu? Pa se nič ne bojiš, da bi te kdo videl in te potem zatožil očetu, ali pa — Janezu iz Zadola?“

„Kateremu Janezu?“ je povprašala Marjanica in se delala popolnoma nevedno.

„I no, Janezu, županovemu sinu iz Zadola, ha, ha! No, saj si pridna, Marjanica, samo šalim se! Ampak ne vem, če bo Matjaž doma, ako greš k Matjažu.“

„Kje pa mislite?“ ga je hitro povprašala Marjanica.

„Ne vem!“ je dejal Brtoncel in skomignil z rameni.

„Sinoči je bil pri vas, kaj ne?“

„Kako pa ti to veš?“

„Tako —“ je dejala Marjanica in malce zardela, ker ni hotela povedati, da je bil po-

lahko zastopa, tembolj smo dolžni to zahtevati od cesarjevega namestnika. Ako pa trditev svojih ne more opirati na dejstva, naj molči. Z zofizmi natolecevati in sumničiti si lahko kdo drugi privoščil, kranjski deželni predsednik pa ne, to je dolžan svoji časti in svoji službi.

Tretji moment, in sicer najznačilnejši, je pa nastop poslanca dr. Šušteršiča, ki je branil in hvalil barona Schwarz, kakor bi najbolje plačani zagovornik ne mogel storiti za svojega klijenta. S tem nastopom je dr. Šušteršič osmešil svoje glasilo, osmešil pa tudi večino svojih pristavev. Vse, kar je prav, toda kaj takega se ne da zagovarjati.

Iz tenorja, misli in namena dr. Šušteršičevega govora se da v razumljivem jeziku ta govor takole prestaviti:

„Nekaj gospodov gubernikov se je drznilo napasti velezaslužnega deželnega predsednika kranjskega, velečastitega gosp. barona Schwarz, šefa naše politične uprave, kakoršnega še nikoli nismo imeli. Toliko dobrot, kakor sedanji deželni predsednik, še ni noben drug priskrbel deželi kranjski in slovenskemu narodu. On je največji dobrotnik kranjske dežele in neprecenljiva škoda bi bila, ko bi odstopil. Tega ne bo storil, saj ga bom ščitil jaz — in če jaz, potem po sebi umevno, tudi moja stranka, ki ima odločilno besedo v deželi. — Ne bojte se, gospod baron, nalašč, ker drugi zahtevajo vaš odstop, boste ostali še nadalje v blagor slovenskih interesov. Res je malo prahu vzdignilo par vaših odredb, toda vem, da niste krivi vi, ampak zapuščina prejšnjega predsednika, ki vam je v nepaznem momentu podtaknila take stvari, da ste jih ne vede odobrili. Vaša nepristranost je

znej pri njenem oknu in povedal vse svoje namene, da pobegne, ako mu oče pove, da Brinšek ni dovolil v odkupnino.

„Bil je, seveda!“ je pritrdil Brtoncel — „še več jih je bilo in pa Jernejc, ki še zdaj spi tamle pri peči! No, če je doma, pa ga pozdravi,“ je pridejal in se zasmel.

Marjanica pa je zavila tja proti Drmalčevi hiši, stoječi bolj na samem tam blizu cerkve.

Stari Drmale je ravno stal pred durmi, ko je zavila proti hiši in videla je, kako je začuden povzdignil košate obrvi, ko jo je zagledal, da gre proti njemu.

„Kaj pa boš ti povedala!“ jo je pozdravljal že od daleč in jemal pipo iz ust.

Marjanica takoj skoro ni mogla ničesar prašati, niti povedati, zato je sedla poleg duri na tnal, kjer je videla sedeti ob nedeljah tolikrat Matjaža, a je bila sedaj prazno.

„No, po kaj si prišla?“ jo je prašal zopet Drmale in Marjanica je opazila, da ni videti nič kaj vesel.

„Ali je Matjaž doma?“ je prašala in gledala v drugo stran, da Matjažev oče ne zapazi solze, ki ji je trepetala v očesu.

„Po Matjažu prašaj? Kaj pa boš z njim?“

„Ali ga ni doma?“ je zopet poprašala in pogledala na okno, kjer je rastel rožmarin, ki mu ga je podarila ona.

Begunci.

Povest izza francoske vojske. Spisal Jos. Premk.

(Dalje.)

Marjanica ga je še nekaj časa zrla kot da ne razume prav teh njegovih besed in v črnih, velikih očeh ji je trepetalo nekaj kakor solze...

„Oče,“ je dejala, a videlo se ji je, da je zelo težko izpregovorila to besedo, — „ali bi ne mogel tega opraviti kdo drugi!“

„Zakaj?“ se je zadril Brinšek in oči so mu kar izstopile.

„Jaz se bojim,“ je zavzdihnila Marjanica, a to je Brinška tako ujezilo, da jo je prijel za ramo in potisnil k vratom.

„Zapreti te dam!“ ji je zažugal — „ako mi ne opraviš tako, kot sem ti ukazal!“

Nato je stopil nazaj v vežo, a sila razburjen mu je bil obraz.

Marjanica pa se je napotila proti Drmalčevi hiši.

Zelo zgodaj je še bilo in megla se je še ovijala hiš, da so bile videti, kot ovite v prosojen pajčolan. Tam na vztočju se je blestelo v zlati svetlobi, a bilo je, kot da ne more solnce prodreti težkega jutranjega zraka, a vsak hip so se morali razlitni solnčni žarki po travnikih in polju, ker tako velik žar je že gorel na vzhodu.

očividna in če pojde tako naprej, boste poslovenili politično upravo na Kranjskem. Gospoda moja, takih predsednikov ni mnogo, zato pa skušajmo ohraniti deželni kranjski ta biser. Kolikor bo v moji moči, bom to storil doma v stranki in na cesarskem Dunaju. Bodite potolaženi, modra pola je izgubila ves strah za vas, in gorje onemu, ki bi se drznil v moji stranki še kaj govoriti ali celo pisati zoper vas. („Slovenec“ na galeriji v strahu zdrkne pod mizo.) Ali ste razumeli? (Poslanci S. L. S. nemo sklo-nejó prebledelo obraze, eden krčevito tišči pest — v žepu.)

Protislovanske šolske družbe.

Zadnja številka češkega pedagogičnega lista „Komensky“ podaja kratko sliko delovanja protislovanskih šolskih družb. Te nam Slovanom tako škodljive družbe, ki imajo razprežen svoj delokrog po vsem Avstrijskem in Ogerskem, so v zadnjem času znatno napredovale.

V avstrijskem delu naše monarhije krepko delujeta „Schulverein“ in „Lega nazionale“ v namen, da bi odtujili slovenskega otroka materinščini in s tem domačemu narodu. Na Ogrskem in v Slavoniji pa ima madžarski „Julian“ isti namen.

Proti tem družbam delujejo med Čehi: „Ustřední Matice školská“, po slovenskih krajih Štajerskega, Koroškega, na Kranjskem, v Istri, na Goriškem in v Trstu pa naša „šolska družba sv. Cirila in Metoda.“ Istrski Hrvatje imajo svojo „Narodno Prosvjeto“ s sedežem v Pulju. Hrvatje in Srbi imajo v kraljestvu hrvatsko-slavonskem proti madžarizaciji zakon, ki pa ima pri njih faktično isto veljavo kakor pri nas osnovni državni zakon glede ravnopravnosti z Nemci.

Nemška šolska družba je imela letos svoje glavno zborovanje v Celoveu. Udeležili so se ga minister Prade, deželni prezident baron Hein, deželni glavar baron Goeß in drugi. Pozdrave pa so poslali ministri dr. Derschatta, dr. Gessmann, mnogo gospodov iz gosposke zbornice, prezident poslanske zbornice dr. Weißkirchner in mnogo poslancev, med njimi tudi socialna demokrata Pernerstorfer in Löw.

Po prečitaniu pozdravov je v imenu deželnega odbora pozdravil udeležence zborovanja deželni glavar. Predsednik dr. G. Groß, povdarja v svojem poročilu, da je mesto Dunaj darovalo za „Schulverein“ 10.000 K, a Rohrmann, posestnik iz Šlezije, pa 300.000 K. S posebno važnostjo pa je naglašal novo ureditev plač šulferajnskih učiteljev, ki so si jo že davno želeli v tem zmislu, da bi dobivali iste plače kakor državni uradniki treh najnižjih razredov in ki so delovali že tudi na to, da bi se njih službena doba znižala na 35 let. Družba šteje sedaj

„Ne, ni ga doma,“ je dejal Drmale ter se otožno in zamišljeno zazrl pred se.

Nato sta oba nekaj časa molčala.

Marjanici se ni kar nič mudilo in tako prijetno se ji je zdelo na tisti tni, da bi najraje obsedela.

„Kam pa je šel?“ je poprašala čez nekaj časa, dasi je že vse slutila.

„I, kaj pa si tako radovedna?“ se je začudil Drmale. „Ali bi rada z njim kaj govorila?“

„Ne jaz, ampak — oče,“ je odgovorila zelo počasi.

„Aha, tako!“ je dejal Drmale. „Le povej tvojemu očetu, da ga ni več in ne vem, kje je! Zjutraj, no, ponoči je še bilo, ne mnogo čez polnoči, ko mi je podal roko in mi je dejal, da ga nekaj časa ne bo, ker ga hoče tvoj oče na vsak način spraviti med vojake in ga tako oropati za vso mladost. Le povej mu tako, Marjanica! In dejal je, da mu ne ostane tega dolžan, Bog mi priča, da je res, kar govorim. In Marjanico mi pozdravite — je dejal in je šel.“

Komaj je Drmale končal, je že stopil v vežo in Marjanica je zapazila, da so se mu orosile oči.

„In Marjanico mi pozdravite — je dejal,“ je ponovila tiho in si zakrila s predpasnikom obraz . . .

120.000 članov in reprezentira radi tega v državi moč, s katero mora vsakdo računati.

O šolah samih in šolskih vrtech je poročal profesor dr. A. vitez Wottava. Opozarjal je na novo pozorišče v Galiciji. Cesar Jožef II. je tamkaj naselil v 72 vaseh Nemce. Nemški „Schulverein“ podpira pridno te naselbine in bode skrbel zato, da se v 42 šolah, ki so postale v zadnjem času poljske, zopet nemščina uvede kot poučevalni jezik. Med kraje, ki bodo v prihodnosti zlasti zahtevali mnogo stroškov, spada predvsem vzhodna Šlezija z jezikovnim okrajem Bilsko — Biala. Ravno tako zahtevajo šolske razmere na severnem Češkem zvišene pazljivosti.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal družbeni blagajnik Gustav Ludvig, je razvidno, da znašajo vsi dohodki 636.473 K 35 h. Izmed legatov, ki jih je družba dobila, zasluži zlasti volilo kremskega zdravnika dr. Göttingera, da se posebno omeni.

Družbeni tajnik Fr. O. Nowotny z veseljem konstatira mogočno življensko silo in hitro razširjevanje družbe, ki je pognala že po vseh avstrijskih deželah silne korenine. Le na Gornjem Avstrijskem in Štajerskem ji kapljejo podpore baje bolj po malem. (Koroški deželni zbor je zvišal „Schulverein“ in „Südmarki“ podporo od 200 na 500 K.) Vsako leto se dvignejo dohodki „Schulverein-u“ približno za 100.000 K. Povdarja z veseljem, da prekaša s tem nemška šolska družba že češko „Šolsko Matico“, ki je bila nekdanj nemški nedosegljiv vzor.

„Lega nazionale“ je imela letos svoje plenarno zborovanje v Rivi. Vsi dohodki tega bojnega društva znašajo 309.112 K. Edini namen tega našega sovražnika je, da poitalijančuje jugoslovansko mladino. Nikakor pa ni njen namen, da brani svoje pozicije na Tirolskem proti Nemcem, kakor bi to morala. A dohodki, ki jih ima, so ji prišli večinoma iz Italije. Lega vzdržuje 72 lastnih šol, daje 31 šolam podpore, s hrano in obleko podpira 8000 slovenskih otrok, ki jih za to svojo milost oropa njihovega največjega bogastva — materinskega jezika in narodnosti. Podpira nadalje 200 dijakov, vzdržuje 43 večernih strokovnih kurzov in ima 80 potovalnih knjižnic. Po samotnem Primorju ima 57 šol s 4000 gojenci, ki so skoro vsi slovenske narodnosti. Na njih poučuje 100 učiteljskih moči. Letos je mislila na novo ustanoviti 12 šol in je prosila baje tudi slovenske in hrvatske občine v ta namen.

Madžarska šolska družba „Julian“, ki deluje na jugu med Hrvati in Srbi, je ustanovila v zadnjih 3 mesecih nič manj ko 9 madžarskih šol. Odkar vlada na Hrvatskem Rauch, so postali Madžari za tako predrzni, da zahtevajo, da se morajo hrvatske šole zapirati, da bi se mesto njih mogle potem osnovati madžarske.

Potem pa se je napotila počasi domov, ne meneč se za radovedne obraze, ki so jo opazovali pri oknih.

Župan Brinšek jo je pričakoval že na vratih.

„Kaj je zopet?“ je zarenčal nad njo, ko je videl, da je objokana. „Kod pa hodiš tako dolgo? Kje je Matjaž?“

In Marjanica je odgovorila šele čez nekaj časa:

„Tam sem bila, a oče mi je dejal, da je pobegnil že po noči —“

„Ka — a — aj?“ se je začudil Brinšek in presenečenja kar razširil oči. „Da je pobegnil Matjaž?!“

„Da, Matjaž!“ je pritrdila Marjanica in hotela oditi v kuhinjo, a Brinšek je stopil za njo in jo ustavil.

„Ti, deklina, ako nisi ti povedala, da so v hiši beriči!“

„Ne, gotovo, da ne!“

Nato ji je Brinšek pokazal hrbet in odšel v sobo, kjer so beriči zaman pričakovali na svoj plen.

„Ne bo nič!“ jim je začel razjasnjevati Brinšek in srdito mahal z rokami. — „Vrag jih vzemi in pred vsemi tistega potepuha Jernejca, ki ga je Bog že tako prikrajšal za eno nogo! On je vsega kriv, verjemite mi! Prišel je večeraj

Še eno naše narodno vprašanje.

(Konec.)

Hočem reči: ne samo zato se je treba nam zanimati za rojake onstran morja, ker jim razmere dopuščajo tuintam položiti kak dar na oltar stare domovine, ampak zato, ker smo ene krvi in si moramo to ostati: moramo se zblížati in poznati se, ostati moramo v zvezi in poskrbeti za prosvetno delo med našimi rojaki. Ako je nova domovina na denarju bogatejša in more podpirati staro domovino, mora ostati stara domovina kot prava duševna mati, ki z ljubeznijo skrbi za svoje otroke, ki jim nudi vse, kar ima dobrega in lepega, da jih duševno dviga in s tem pripomore od generacije do generacije k boljšemu blagostanju. Do danes stara domovina tega ni izpolnjevala. Ne svetujem torej uplivati na to, da naši rojaki v bogati Ameriki plačajo več narodnega davka, nego dozdej — prosvitljen narod stori to sam od sebe, ampak kličem predvsem staro domovino, da napram svojim izseljencem izpolni svojo dolžnost. Pomisliti moramo, da imajo danes naši rojaki onstran morja svoja društva: sokola, čitalnice, pevska društva, svojo godbo in svoja zabavišča, imajo tudi svoje politično življenje, kar kaže njih časopisje, in k temu prihaja že njih kulturno življenje (že lani so začele tam izhajati Haecklove: Svetovne uganke i. t. d.) Tukaj je dvoje mogoče: ali bo novi rod rastel in bo dal celemu gibanju novo moderno ameriškansko smer ter bo skrbel, da se Slovenci v svojih kolonijah ohranijo ter žive dalje kot ameriški državljani, ali pa se bo potujčil in bo narodno življenje naših rojakov odvisno le od novih močij, ki jim bodo dohajale iz stare domovine. Kakšna bo druga — torej rojena ameriška generacija — to je odvisno od sedanje generacije. Prva — ljudje, ki so se rodili v prvi domovini — se ne bo potujčila, druga pa že lahko izgine v morju kulturnejših narodov.

Nam kot maloštevilnemu narodu ne more biti vseeno, če izgine stotisoč naših ljudij brez sledu. Treba je skrbeti, da jih ohranimo v novi domovini zveste stari domovini. To pa bo le mogoče, če ostane v prvi generaciji pravi narodni čut. In ta se je okreplil šele v zadnjih časih, ko so se naše kolonije pomnožile in okrepčale. Mora se reči, da, kar imajo naši rojaki tam svojega, so si ustvarili sami — stara domovina se zanje ni brigala. Klerikalci so se spomnili nanje, kadar so potrebovali denarja, liberalci se sploh niso menili, soc. domokracija se ni potrudila niti na Vestfalsko, kaj šele v Ameriko. Vendar so nekako nehote nastale tudi tam vse te stranke. Ker niti doma nimamo zdrave politike, imamo tem manj vzroka vmešavati se v ameriško politiko.

in jim natvezil tam v Brtoncelnovi krčmi Bog ve kaj in oplašil vse fante, ki sem jim je prej komaj sanjalo, da jih bomo pobirali. Jaz sem molčal, ko je prišlo od gosposke, da naj odberem fante, ki so sposobni za vojake, samo dva premožnejša kmeta sem poklical k sebi in jima pravočasno naznanil, da sinove odkupita, in tudi ta dva sta molčala, ker sem jima to zabičal. Ker vedel sem, ako se zve med fanti, da ne počaka niti eden, no, in res so jo nocoj odkurili. Da ste prišli vsaj sinoči, bi še vjeli zajce v gnezdu, a tako bo pač težava. Matjaž, saj ga poznate, ali ne? Tisti plavolasi fant, Drmalčev je, za tega sem mislil najprvo, a jo je že popihal in truditi se bo treba, da ga dobimo. Nad očeta pojdemo, on gotovo ve za njega in povedati nam mora! A danes morate že ostati pri meni, saj veste, da se čez dan ne opravljajo taki posli. Zvečer pojdemo, pozno zvečer, jaz pa bom do tedaj že izvohal, kje se kaj držijo in ako je še kdo v vasi!“

Potem pa je stopil na prag in je zaklical sila glasno:

„Marjanica!“

Marjanica je prihitela iz kuhinje vsa preplašena, ker zdelo se ji je, da ji Brinšek gotovo napove zopet kako težavno pot.

„Marjanica! Postrezi tem možem, da ne bodo žejni in lačni. Prinesi hlebec in kaj za

Ampak eno je glavno: delovati je treba na to, da se vzgoji zarod, ki se bo ohranil sebi in domovini, zarod, ki bo svoj. V tem oziru je treba prvič poskrbeti za dobro šolstvo in drugič za pravo narodno društveno življenje, z ene besedo: treba je delati za prosveto. Kulturno delo v stari in novi domovini se mora zblížati in izpopolniti. Ravno tam lahko dobi narod zmisel za svobodo in napredek. Ako bodo tamošnje naše kolonije imele dovolj veliko kulturno silo, uplivale bodo ne le narodno na generacijo, ki bo ostala tam, ampak tudi na ljudi, ki se bodo vrnili v domovino in s tem indirektno na razmere v stari domovini. Kako delo je tu potrebno? —

Zadnji pojavi torej kažejo, da narodna zavednost med našimi rojaki ne pojemlje, ampak raste. Je naravno, da se človek v tujini bolj čuti sin svojega naroda nego doma. V morju ameriških narodov tudi naš rojak rad poišče svojega rojaka in se rad udeleži narodnih zabav. Da, pogosto so te narodne zabave ne samo slovenske, ampak slovanske, posebno se v zadnjem času opaža združevanje s Čehi. Naša zaspana narodna zavednost se včasih tam šele prebudi. In tu bi bilo predvsem treba onega društvenega dela, ki je predpogoj vsake narodne prosvete. In tu manjka pogosto inteligentnih sil, knjig, govornikov i. t. d. Naša inteligenca se je dozdej malo izseljevala. Imamo pač tudi v Ameriki ljudi, ki so videli šole in mnogi tudi marljivo delajo, toda to je premalo. Naši dijaki, ki so šli tja, so postali duhovni — to je bila najkrajša pot. Posvetne inteligence — menim res inteligence, ki ji je na skrbi ljudski blagor — je primanjkovalo. Je žalostno znamenje, da je ta inteligenca pri nas to in onstran morja pri narodu slabo zapisana, da se ji ne zaupa. Včasih je tako nezaupanje na mestu, a treba je to premagati in dobiti zaupanje ljudstva. Tuintam. Naš človek ni tako omejen, da bi ne znal ceniti dobro in pravo delo, vkljub temu, da ga je nenapredna politika tekom let moralno popolnoma pokazila. Stvar je torej premisliti.

Čehi so večji narod, nego mi, in kako oni skrbe za svoje izseljence. Ne le, da imajo svoje svetovne potovalce (Frič, Vraz, Svojsik i. dr.) ki na svojih velikih potovanjih povsod obiščejo tudi češke kolonije in referirajo o njih, ampak imajo še posebno društvo in list „Zamejni Čeh“, ki se zanima za češke kolonije v Berlinu, Rusiji, v Parizu, Ameriki in drugod. Češke ameriške kolonije so starejše in večje in imajo že popolnoma svoje kulturno življenje. In vendar stara domovina ne pozabi na nje. Vsako leto gre eden ali več domačih kulturnih delavcev tja na poučno potovanje, prirejajo obenem predavanja, pregledajo organizacije in poročajo doma o tem (Masaryk, dr. Bartošek, Pelant i. d.) To je na

prigrizek, in materi reci, naj stopi v klet po vino!“

Beriči videč, da so dobro naleteli, so zadovoljnih obrazov posedli okoli mize in niti nemu ni prišlo na misel, da bi silil na gonjo za fanti. In ko je prisedel k njim še Brinšek, ki je bil drugače silen skopuh, a proti ljudem, ki so delali za „cesarske postave“ — kot se je izražal — sila prijazen in postrežljiv, se je vnel med njimi kmalu živahen razgovor o vojski in Francozih, ki so pretili podjarmiti tudi Kranjsko.

Medtem pa se je zbralo na vasi že mnogo vaščanov in na obrazih se jim je poznalo, da se je moralo pripetiti v vasi nekaj nenavadnega.

„Torej so šli?“ je dejal Brtoncel in stopil med možakarje, ki so molče prikimali.

„Pa tako nenadoma je vse prišlo,“ je dejal eden, ki ga je tudi v noči zapustil sin. „Kdo bi bil mislil, da je stvar že tako daleč.“

„E daleč, daleč,“ je prikimal Brtoncel in si prižigal pipo. „Jaz sem vedel, da jih bodo letos že pobirali, saj ni čuda! Na Laškem je že vse izgubljeno. Vse so zopet dobili nazaj Francozi in naš cesar je izgubil Lombardijo. E, težave so zdaj na vseh koncih in krajih in verjemite, da bomo še tudi mi prišli pod Napoleona. Prav do Ljubljane jo bodo še prilomastili ali pa še naprej, ako jo že niso!“

eni strani koristno za predavatelja, ker ima priliko poznati novi svet in njega razmere in na drugi strani imajo korist tamošnje organizacije, vse skupaj pa služi k stalnim stikom med staro in novo domovino. Ameriški Čeh, in naj je tudi rojen v Ameriki, se čuti kot del stare domovine, živi njeni zgodovini in njeni kulturi. A tudi Čeh doma dobro ve, kaka sila leži v njegovih kolonijah. Naj navedem za vzgled le lanski sprejem ameriških Čehov, ki so prišli na sokolski zlet. Prinesli so seboj — če se ne motim — 5000 K Šolski Matici, kot dar ameriških Čehov in dvoje zastav za dve slovaški vasi. Sprejemal jih je cel narod od prve postaje, ko so stopili na češka tla. V Pragi je z njimi šlo celo mesto, vsak večer so se jim prirejale slavnosti etc. Tako veže eno kri ena ljubezen. Ne enkrat se je takrat reklo: mi smo eno. Tudi naši rojaki — čast jim — niso pozabili domovine in so se je spominjali ob velikih trenutkih (odkritje Prešernovega spomenika i. dr.) Toda stara domovina se odločno zanje premalo zanima. Ne bom dajal nasvetov, kaj je treba ukreniti. V prvi vrsti je dolžnost našega časopisja bolj zanimati se za rojake, ki so izven domovine. Treba je nam poznati njih potrebe ter skušati odpomoči jim. Naša knjiga bi morala biti v Ameriki bolj razširjena. Velike ameriške javne knjižnice imajo danes češke, poljske i. dr. knjige, dalo bi se doseči, da pridejo vanje tudi slovenske. Dokler tega ni, moramo skrbeti, da bodo imele tam društvene čitalnice dovolj čtiva. Jednako bi se bilo treba informirati o šolstvu, ter v tem skupaj postopati z ameriški rojaki. Potrebno je nam stalne informacije o njih kulturnem položaju in treba bi bilo misliti na to, da tudi od nas pošljemo tja delavnih inteligentnih sil, ljudi, ki bi tam izpopolnili svoje znanje, razširili svoje obzorje in obenem vršili ono kulturno delo, ki ga je domovina dolžna svojim sinovom.

Za enkrat naj to zadostuje, slišati je treba tudi glas od one strani. Treba je, da vemo, da tudi tu leži kos našega narodnega vprašanja.

I. L.

Politične vesti.

V državnem zboru so slovenski poslanci vložili tele interpelacije: Dr. Korošec interpelacijo na vodjo naučnega ministrstva radi razglasa nemškega „Volksrata“ in „Südmarke“, ki ga je dal rektor dunajske univerze nabiti v vseučiliški avli; Fran Roblek interpelacijo na ministra notranjih del radi zaplembe slovenske zastave po celjski policiji in radi samonemških uradnih razglasov s strani celjskega mestnega magistrata; dr. Benkovič interpelacijo na ministrskega predsednika radi udeležbe nemškega ministra-rojaka dr. Schreinerja pri seji „Süd-

„Kdo to pravi?“ se je začudil Drmalc in z njim vsi drugi.

„Saj ni res!“

„Ni mogoče!“

„No, no, saj ne veste,“ je trdil Brtoncel. „Kdo pa pride iz naše vasi dalje kot do Zadora, ali pa kvečjemu do cesarske ceste, kjer korakajo sedaj dannadan vojaki. Eni gor, drugi dol, na vseh straneh je treba zastražiti. E, čudni časi so prišli in rečem vam, vse bomo izgubili, ako že nismo!“

„No, čemu pa pobirajo potem fante?“ je nekdo opomnil. „Tako v nič še ni vse djano. Mnogo se res govori, da pridemo pod drugega cesarja, a kar se govori, še tudi ni vse res. Pa naj bo kakor hoče, grdo je od Brinšeka, da s svojimi ljudmi ravna tako zvijačno in zahrbtno!“

„E, kaj si more,“ je skimal sivolas dedek, ki je dosedaj ves čas molčal. „Cesarski postavi mora biti pokoren, če ne, gre pa on v ječo. Kaj pa mislite, to ni kar tako!“

„I, kdo pa pravi naj ne bo pokoren,“ je dejal Brtoncel, ki je veljal med vaščani za zelo učenega in modrega. „Fante je seveda treba dati, ampak kjer se lahko pregleda in bi se moralo, bi to tudi on lahko storil. Glejte, Drmalc, ki ne more biti brez fanta, ga je hotel odkupiti, ampak Brinšek ni pustil. Boštjančičev je tudi zbežal, ker mu je že spomladi grozil, da ga da

marke“ v Gradcu in dr. Rybař na ministrskega predsednika in trgovinskega ministra radi prelomitve pogodbe parobrodne družbe „Dalmatia“ na škodo slovenskih delavcev. — Ko so se prečitale vloge, je predsednik dr. Weisskirchner odgovoril na interpelacijo dr. Rybařa radi postopanja policije proti slovenskim visokošolcem. — Nato je zbornica pričela razpravo o nujnih predlogih glede dvojezičnih napisov na železniških progah na Češkem. Tu je omeniti govor dr. Stranškega, ki je pozival Nemce v Avstriji in rajhu na narodni bojkot proti Čehom. — Poslanci dr. Benkovič in tovariši so vložili nujni predlog, naj se odpravijo portfelji za ministre-rojake. Povod za ta predlog jim je dal agitatorični nastop nemškega ministra rojaka dr. Schreinerja v Gradcu, ki se je udeležil seje „Südmarke“ in nemškega „Volksrata“ za Spodnje Štajersko.

Protidinastična demonstracija. Ogrski poslanec Nagy namerava 14. aprila v Debrečinu uprizoriti veliko protidinastično demonstracijo. Ta dan namreč poteče 50 let, odkar je madžarski državni zbor v Debrečinu na predlog Lajosa Kossutha sklenil, da se habsburška dinastija pahne s prestola. Doslej se je prijavilo 23 poslancev, da se udeleže te narodne slavnosti.

Lex Axmann. Dunajski in sploh nižje-avstrijski Čehi so imeli zaupni shod, na katerem so sklenili, da vprizorijo štrajk šolskih otrok, ako dobi Axmannov predlog najvišjo sankcijo. V tem slučaju bi štrajkalo 26.000 čeških otrok.

Bosanski deželni zbor. Bodoči bosanski deželni zbor bo imel 90 do 100 poslancev. Aktivno in pasivno volilno pravico bodo imeli približno tako kakor avstrijski državljani za deželne zборе. Volitve se bodo vršile po kurijah in konfesijah. Katoliki, mohamedanci in pravoslavni bodo dobili mandate po razmerju 4:6:7, torej v slučaju da volijo kurije 68 poslancev, bi imeli katoliki 16, mohamedanci 24 in pravoslavni 28. V predsedstvu bodo zastopane vse konfesije. Poslovnik za bosanski deželni zbor bo sestavljen po vzoru poslovnika za dunajski občinski svet. Vanj se ima sprejeti tudi določba, podobna § 14 v avstrijskem državnoborskem poslovniku. Deželni zbor bo sklical cesar, otvoril ga pa bo šef deželne vlade.

Z Balkana. Sporazum med Avstrijo in Turčijo je zdaj sklenjena stvar in ga bo tudi turški parlament odobril, čeprav ne soglasno, kajti v eni seji se je že stavila interpelacija glede bosanskega vprašanja, toda razpravljalo se bo o tej interpelaciji šele potem, ko se predloži zapisnik o sporazumu, čigar načrt je že od obeh vlad sprejet. Turčija se zelo trudi, da bi preprečila vojno, kajti misli si, ako bo Srbija zapletena v vojno z Avstrijo, bo najbrž tudi med Bolgarijo in Turčijo prišlo do boja. V Črni gori je Turčija baje že dobila zagotovilo, da ne bo

med vojake, ko reva komaj kozo užene. Nesramen je, pa recite, kar hočete!“

„Prav govoriš, Brtoncel!“ mu je pritrdil Drmalc. „Prav nesramen je! Ravno prej je poslal k meni Marjanico, naj pride Matjaž k njemu. Hvala Bogu, Matjaž je že daleč, ampak grdo nakano je imel. Ali verujete, da ima v hiši beriče!“

Možje so se nekako osuplo ozrli tja na Brinškovo hišo, kjer je bilo vse mirno, kot da ni nobenega doma in nekoliko plašno so se spogledali.

„Zakaj to misliš?“ ga je povprašal Brtoncel, ki je napravil sila radoveden obraz.

„Zato, ker sem jih videl, čeprav so mislili, da so skriti, ako gredo ob potoku in čez vrt k Brinšku. Videl sem jih in prisežem lahko, da so v hiši. Pred durmi sem sedel in mislil na Matjaža in vse težave, ki me pričakujejo sedaj brez njega, pa vidim, da se plazi nekaj po grmičevji ob potoku. Najprej sem mislil, da so kaki naši fantje, ampak pri plotu sem popolnoma natanko razločil tista podolgasta bodala in gorjače. No, kmalu na to je prišla še Marjanica, naj pride Matjaž k Brinšku. Zvito je hotel napraviti, da bi šli fantje kar sami v past, ko se boji po dnevu loviti. Sicer pa menda itak nobenega ne dobijo, saj so vsi odšli, ali ne?“

začela vojne, ravnotako bi Turčija tudi v Srbiji rada dosegla mir, kajti obvestila je Srbijo, da ne more računati na njeno pomoč v slučaju vojne. Zato bo kolikor mogoče posredovala pomirjenje. Kakor se poroča, bo srbsko zunanje ministrstvo poslalo velikim silam novo noto, v kateri se bo iznova pojasnilo srbsko stališče ter zahtevalo garancije za samostojnost in svobodni razvoj Srbske in Črne gore. Obenem bo vlada zahtevala, da odstopi Avstrija Srbiji in Črni gori del bosanskega ozemlja in sicer potom mejne regulacije. — Potrjuje se vest, da je črnogorski zastopnik turškemu zunanjemu ministru izrekel nezadovoljnost, ker je turška vlada sklenila za denarno odškodnino odpovedati se Bosni in Hercegovini. Ta sklep je spričo prijateljskih odnošajev napravil jako slab vtis v Cetinju. Zunanji minister je nato izjavil, da je Turčija Avstro-Ogrski stavila pogoj, da mora zadovoljiti zahteve Srbije in Črne gore. Zdaj zelo agitira Srbija in Črna gora zoper dogovor med Avstrijo in Turčijo.

Tirolski deželni zbor je bil odgoden vsled obstrukcije italijanskih poslancev proti predlogi, ki se je tikala učiteljskih plač.

Obtožnico proti srbskim „veleizdajalcem“ je po dolgotrajnih preiskavah zagrebško državno pravdnštvo vendar vložilo. Po našem mnenju ne bo držala, kajti o kakšnem dokazu za izvršeno veleizdajo ni v njej prav nič, vse le sloni na sumničenjih brez vsake dokazilne podlage. Kot glavni dokazi so navedeni, da so osumljenci govorili o srbski zemlji, da so snovali podobore srbske samostalne stranke, v katerih so se posvetovali v političnih vprašanjih, da so izobešali srbske narodne zastave, da so imeli v stanovanjih slike kralja Petra, preproge s srbskim grbom, da so prepevali srbske narodne pesmi, zlasti himno kralja Petra, da so uvajali v občinske zastope cirilico, nastavljali Srbe itd. Večkrat se tudi navaja kot zločin, da so obtoženci govorili, „da so Srbi v Srbiji njih bratje in da je zemlja, na kateri prebivajo, srbska.“ Obtožnica obstoji na prav šovinističnem naziranju, da Srbi nimajo na Hrvatskem ničesar iskati in nobene pravice potegovati se za svoj jezik, vero in pismeno.

Iz slovenskih dežel.

Slovenska zmaga na Štajerskem. Dne 12. t. m. se je vršila volitev občinskega odbora v Rihtarovcih pri Radgoni. Zmagali so združeni Slovenci ter vrgli cel nemškutarski odbor z nad-dvretjinsko večino.

Obrtno-nadaljevalne šole na Štajerskem. C. kr. ministrstvo za javna dela je poleg navadne letne podpore letos prvič nakazalo šolskemu odseku obrtno-nadaljevalne šole v Šo-

„Mohorjev je še doma. Ravno prej sem ga videl,“ je dejal Brtoncel. „No, pa saj njega itak ne bodo vzeli, saj je preslab in prebolehen. Drugih pa menda res ni več.“

Potem pa se niso več dolgo pogovarjali tako sredi vasi, ampak odšli so k Brtoncelnu, kjer so reševali o stvari tako dolgo, dokler se ni začulo tam od zgornjega konca vasi nekako kričanje.

Hitro so bili vsi zunaj, še berač Jerneje, ki je bil še vedno v gostilni, in na svoje veliko ogorčenje in začudenje so videli, da tirajo beriči zvezanega Mohorjevega Tineta, ki se je branil in prosil na vse načine, a Brinšek je bil kar od jeze bled in ga ni poslušal, kakor tudi ne beriči.

„Iz jeze, ker ni dobil nobenega drugega, ga je zapovedal vzeti!“ je dejal pastir, ki je ves preplašen pribežal pred Brtoncelnovo krčmo in se s strahom, da morda ne planejo še po njem, oziral na beriče, ki so že stopali z Mohorjevim Tinetom v županovo vežo.

„Bog ga bo že kaznoval,“ je zamrmral Drmalec in drugi so tiho skimavali nad tem silnim početjem.

Tisti čas pa se je začulo iz županove hiše kakor jok in vaščani so takoj spoznali Marijančin glas.

stanju znesek 50 K za ustanovo knjižnice. Ta dar je v razmerju s podporami, ki jih dobivajo nemške šole, jako malenkosten, vendar pa je iz tega razvidno, da pojmiyo pri vladi veliko važnost vzgoje obrtniškega naraščaja. Nemci so nas na tem polju zopet prehiteli. Povsod snujejo enake šole in si vzgojujejo obrtniški naraščaj, ki jim obeta zaradi boljše teoretiške izobrazbe trdno podporo v njihovem stremljenju, uničiti slovenske obrtne le s premočjo kapitala, ampak tudi s premočjo duha. Slovenski trgi in večje narodne občine naj snujejo obrtno nadaljevalne šole in poskrbe, da se bo obrtniški stan, ki je v vseh večjih krajih merodajen činitelj v občinski upravi, po svojem obrtniškem naraščaju tako okrepil, da bo mogel izpolniti upanje, ki se glede gospodarske samoosvojitve opravičeno stavlja nanj!

Dr. Karol Glaser je pred kratkim slavil 40letnico svojega pisateljevanja in 25letnico svoje promocije. Dr. Glaser je bil dolgo let profesor v Trstu in je zlasti znan kot pisatelj „Zgodovine slovenskega slovstva,“ ki jo je izdala Slovenska Matica. Prevajal je tudi iz staroindijskega na slovenski jezik in se še zdaj peča s temi študijami.

Celjski Sokol je imel 16. t. m. občni zbor. Štel je 100 članov in imel denarnega prometa 4358 K 50 vin. Za starosto je bil izvoljen dr. Gvidon Sernee. Društvo priredi na pustno nedeljo maskarado pod naslovom „postaja Triglav leta 2000.“ Potem je imelo društvo „Sokolski dom“ občni zbor, ki je imelo prometa 108.700 K. Darovala sta mu češka sodelska zveza 1000 K in klub naprednih akademikov 1200 K.

V Št. Jurju ob J. žel. se snuje Sokol.

Dr. Delpin v Ormožu ne bo kandidiral. Predsednik spodnještajerskega „Volksrata“ je odklonil ponujeno kandidaturo. Morda pride le še Aistrich na vrsto

„Slovensko šolsko društvo“ na Koroškem in Ciril-Methodova družba. „Mir“ pravi, da snovanje Ciril-Methodovih podružnic sedaj, ko obstoji na Koroškem posebno šolsko društvo, nima praktičnega pomena; kjer je potreba, naj se snujejo samo podružnice „Sloven. šolskega društva.“ Ker se je „Slov. šol. društvo“ postavilo ob ustanovljenju na stališče, da hoče z družbo sv. Cirila in Metoda v miru in prijateljstvu živeti, nima po našem mnenju prav, da se izreka zoper ustanovitev Ciril-Methodovih podružnic, posebno sedaj ne, ko ima C. M. družba potovalna učitelja. Prva naloga teh učiteljev je vendar, da nadzorujejo podružnice, jih vzpodbujajo in člane s predavanji pouče o važnosti Ciril-Methodove družbe. Ravno v tem imamo zagotovilo, da bodo take podružnice vstrajno delovale, dočim je do zadnjih časov veliko podružnic spalo spanje pravičnega, ravno ker jih nihče

„No, še nad to revico se je spravil,“ je zamrmral stari Mohor, ki je bil kar ves iz sebe, ko je videl, da so mu vzeli sina.

In res je pritekla tisti trenotek iz veže Marjanica in si s predpasnikom zakrivala oči, medtem ko so se ji prsi in pleča krčevito stresala ob hudem ihtenju.

„Le verujte mi!“ je razlagal Brtoncel vaščanom, — „nič drugega ga tako ne jezi kot to, da mu je ušel Matjaž. Tako ga je mislil najhitreje spraviti s pota, a fant mu je prekrizal račun in sedaj se hoče znesti nad dekletom, ki ni ničesar kriva. Ako se pa z Matjažem razumeta, ima pa dekleta popolnoma prav, saj takega, kot je Matjaž, ne bo kmalu dobila.

Medtem pa je Marjanica že prišla do zbranih.

Plaho se je ozrla po gruči, še vse od solz so bile zalite njene oči in komaj je spregovorila in pokazala na berača Jernejeja:

„Jernejc,“ je dejala komaj slišno. „Oče so dejali, da pojdi notri k njim v hišo in zato so me poslali, dasi sem šla nerada!“

„Kaj pa mu hoče?“ je takoj srdito vprašal Drmalec in prijel prestrašenega Jernejeja za ramo.

„O, saj vemo, kaj mu hoče,“ je nadaljeval. „Nič! Le tu ostani, Jernejc, in pokaži Brinšku fige. Stepsti ali pa še zapreti te bo dal, ker si

ni bodril k delovanju. To bo sedaj drugače, ker bo osrednje vodstvo takoreč osebno stopilo v dotiko s svojimi podružnicami. Obstoj in delovanje C. M. podružnic je tedaj dosti bolj osigurano, nego podružnic „Slov. šol. društva,“ ki nima potovalnega učitelja, niti ne izvežbane pisarne. Zato se nam ne zdi prav, ako se to društvo upira ustanovitvi C. M. podružnic na Koroškem. Saj vendar noče v slabem konkurirati s C. M. družbo? Nasprotno, še veselo mora biti, da ji C. M. družba odvzame delo. Bog ne daj pa, da bi hotelo društvo s tem nasprotovati družbi, pomislite le, kam potem pridemo!

Koroška slovenščina. „Miru“ poroča nekdo: Nekdo, ki je služil pri nekem trgovcu v Beljaku, mi je pravil tole: Gospod in gospa, pri katerem sem služil, sta oba Slovenca, ali on ne pusti, da bi se z njegovimi otroci govorilo slovensko. Pravi, da zato ne, ker je slovenski jezik tukaj na Koroškem zelo pokvarjen, šol pa tudi ni tukaj blizu, da bi se mogli otroci naučiti popolnoma slovensko. Zato mu je ljubše, da otroci te koroške govornice ne znajo. Jaz sem si mislil: V tem oziru ima še nekoliko prav; ako bi tukaj na Koroškem govorili bolj pravilno slovensko in ne bi rabili toliko nemških besed vmes, bi se koroških Slovencev veliko manj ponemčilo. Nemci, ki govore po nekaterih dolinah na Koroškem zelo grdo, se nauče tudi pravilno nemški v šolah, Slovenci pa ne. Dolžnost koroških Slovencev je, da zahtevamo povsod slovenske šole, da se naša deca popolnoma izobrazijo v slovenskem jeziku; skrbimo pa tudi, da sčasoma odpravimo nemške besede iz naše govornice, ki so nam jih vrinili nemški uradniki, kakor n. pr. „to je lip tol.“ Recimo raje: „to je lepa dolina.“ Ali „naša gmajna.“ Recimo raje: „naša občina.“ Potem se vadimo, da bomo besede bolj čvrsto izgovarjali, kakor n. pr. namesto 'amn recimo raje kamen, ali pa namesto 'onj recimo raje konj. Seveda to pri starih ljudeh ne gre več, pa mladina glej na to, da se slovenski jezik ne bo kvaril z nemškim, ko je naš jezik lepši od nemškega. Posebno otroke učimo, da bodo lepo in čvrsto izgovarjali slovenske besede in ne vtikali vmes nemških. Ko bodo odrasli, bodo ponosni na svoj lepi slovenski jezik, ki se ga jim pred svetom ne bo treba sramovati.

Slov. kmečka stranka na Goriškem je imela v nedeljo shod zaupnikov, ki je bil prav dobro obiskan. Dr. Franko je kot načelnik otvoril shod ter omenjal, da pred letom dni stranka še ni bila nič, a je zdaj dosegla že velike uspehe. Prečital se je program stranke, ki se v glavnem glasi: Stranka je kmečka in stoji na stališču enakopravnosti vseh stanov. Stranka se protivi zlorabi vere in kapitala, delovala bo v gospodarsko povzdigo kmečkega stanu in v pomirjenje političnega strankarskega boja. Za-

povedal fantom, da jih bodo lovili. Prav si imel!“

Drmalec še ni popolnoma končal, ko se je že Jernejc zmuzal iz gruče in štorakljal s svojo leseno štulo, kolikor je mogel hitro in kmalu ga ni bilo več videti.

Vaščani so še nekaj časa gledali za njim, a ker jim je tako naglo izginil izpred oči, so se nekateri dobrovoljno nasmehnil in Marjanica je odšla vsa boječa proti domači veži.

„Ubogo dekle,“ je dejal Drmalec, ko je izginila za durmi.

„Nič se ne boj, temu mora priti drugače!“ ga je pomiril sosed in vsi so mu nemo prikimali.

V županovi hiši pa je ostalo vse mirno in vaščani so se polagoma razšli, samo Drmalec in Brtoncel sta stala tam pred krčmo še dolgo, dolgo.

IV.

V globokem gorskem kotlu med Krušno goro in sosednim hribom, ki je bil še nekoliko višji, je šumel potok, ob katerem je stal samotni mlin Dolinarjev. Ali le redko so se spominjali Podbrdčani starega mlinarja, ki se je, Bog ve zakaj, naselil v tisti puščobi in samoti, še manj pa so mu donášali v mlin drugi, ker najbližja

dolžena kmečka posestva naj se razbremenijo iz državnih sredstev potom brezobrestnih posojil. Zemljiški davek naj se odpravi in nadomesti z osebno dohodnino. Učitelji in duhovniki naj se plačujejo iz državnih sredstev. V varstvo domačih pridelkov naj se postavi večja carina na tuje konkurenčno blago. Poviša naj se užitnina na pivo in zniža na vino. Vlada naj ustanovi državno zavarovalnico proti uimam in zboljša planšarstvo. Uvede naj se starostno zavarovanje kmetov, srednje šole naj se poslovenijo in ustanovi slov. univerza. Uvede naj se splošna in enaka volilna pravica v deželni zbor in za občine. Stranka priznava k r š č a n s k a načela in jih bo povsod zastopala in varovala. — Za strankinega predsednika je bil izvoljen dr. Franko, za namestnika pa Ivan Mrmolja iz Vrtojbe in Ivan Zavnik iz Bilj. Ime glasila se je izpremenilo v „Kmečki glas.“

Delavski shod v Trstu. Cel teden pred nedeljo so se vršili v tržaškem predmestju in okolici protestni shodi, katere je zaključil velikanski protestni shod slovenskih delavcev v Narodnem domu v Trstu. Govornik dr. Mandič je ostro ožigosal osebe, ki so krive, da se je razveljavila pogodba z Dalmatio. Posebno je prijemal dr. Cimadorija ter ga imenoval lopova in hudodelca, ki spada v zapor. Po shodu je hotela množica demonstrirati, toda močni policijski kordoni so zaprli dohode oziroma so množico razganjali. Aretirane so bile tri osebe. Slovenec vedno višje dviga glavo v Trstu in kar je največ vredno za seboj, ima delavsko ljudstvo, ki se zaveda svoje narodnosti.

Kranjsko.

Z dunajskega vseučilišča. Petnajst slovenskih dijakov je bilo o priliki demonstracije za slovensko vseučilišče pred parlamentom aretiranih in policija jih je obsodila v 50 K globe oziroma v petdnevni zapor. Njih pritožba na e. kr. namestništvo ni dosegla uspeha, ampak le-to je potrdilo prvotno obsodbo. Kaj se vse počenja od dijakov v kakem vseučiliškem mestu, vemo, a vemo tudi, da policijske oblasti vedno zatisnejo eno oko, kar je povsem umevno, kajti mladeniška razboritost si marsikdaj več dovoli, nego je v mejah zakona dovoljenega. Zato nas pa tem bolj preseneti kruta obsodba slovenskih dijakov, ki niso drugega storili nego vpili živio, kar se zgodi s „heilom“ od nemških študentov malodane skoro vsak dan. Res si moramo misliti, da je v tem slučaju policija zato tako postopala, ker so bili demonstrantje Slovenci! — Rektor je dal odstraniti žaljiv razglas Súdmarke, ki pozivlja nemške juriste, naj izpodrivajo slovenske uradnike iz okoliša mariborskega in celjskega okrožnega sodišča, da jih

vas od Dolinarjevega mlinarja je bila Podbrdo in še do te je bilo dobri dve uri. Zato je imel Dolinar navadno svoja kamna prazna in stara kolesa so stala po cele tedne. Vendar pa se je Dolinar, ki je imel že blizu osemdeset let, le redko ločil iz svoje gorske puščobe in še ob nedeljah je ostajal čisto doma, zato je veljal pri vseh, ki so ga poznali, za nekakega samotarskega čudaka in krožile so o njem čudne govorice. Nekateri so trdili, da je celo čarovnik in se baš radi tega neče izseliti iz tistega mlina, ki je tako na samem in skrit med gorama, da ga je težko najti.

Ali Dolinar se je za te govorice kaj malo brigal in mlin, v katerem je živel že njegov oče in so njemu tekla mlada leta, se mu je bolj priljubil kot vse drugo, dasi včasih po cele tedne ni videl drugega človeka kakor svojo sestro, ki je bivala z njim v mlinu in bila tudi že precej v letih. Tako sta živela tam v samotni tihi in mirno in nista prav nič pogrešala večje družbe.

Nekdaj, kakor se je poznalo, je vodila mimo mlina kolovozna pot, ker so vozili z gor drva in hlode, a ker so sedaj Podbržani napravili na drugi strani lepšo in krajšo, je ta zastarela, mah in trava sta jo že preraščala in samo ozka steza je še vodila do mlina, ki pa tudi ni bila zelo izhojena in je po njej prav lahko vsak zablodil, kdor ni bil večš.

bo Súdmarka v to svrhu podpirala. Brez dvoma je na odstranitev tega razglasa vplivala intervencija poslancev Hribarja in dr. Ploja.

Minister v seji Súdmarke. Dne 17. t. m. je prišel dr. Schreiner v Gradec ter se vdeležil seje Súdmarke ter se tudi živahno vdeleževal posvetovanj, kakor poročajo nemški listi. To je tudi mogoče le v naši ljubi Avstriji, da se član vlade vdeležuje bojnih nakan društva, ki je ustanovljeno direktno v pogin druge avstrijske narodnosti. Kaj more pomagati? Jugoslovanski minister, ki pa ne sme biti kimovec vlade!

Učiteljstvo in politika. Učiteljski Tovariš piše: Ker so po učiteljskem shodu jako različna mnenja med ljudstvom kakor tudi med nekaterimi učitelji, zato je potrebno malo pojasniti. Do zdaj so veljala vsa učiteljska društva kot nekak privesek narodno-napredne stranke. Kdor je bil član kakega društva, je moral biti pristaš narodnonapredne stranke in je tudi moral agitirati za njo. V plačilo za to so pa učiteljska društva zahtevala, da naj da narodnonapredna stranka načelniku „Zveze“ deželnozborski mandat, ker je S. L. S. dala načelniku „Slomškove zveze“ deželni in državnozborski mandat, akoravno pri njih stranki ni niti deseti del vsega učiteljstva. Ker so pa razni pristaši narodnonapredne stranke odklonili načelniku učiteljstva kandidaturu, zato je bilo učiteljstvo prisiljeno, se oficijelno izjaviti, da njih organizacija ne pripada narodnonapredni stranki. Ker je pa učiteljstvo kot stanovska organizacija odločno izjavilo, da ne pristopi k nobeni drugi stranki, zato je nerazumljivo, kako more „Slovenec“ pisati, da mora sedaj vsak učitelj pristopiti k „Slomškovi zvezi“ ali pa k socialnim demokratom. To je naravnost nesmisel. Učiteljstvo je sedaj samo stanovska organizacija, torej imajo v nji prostora vsi, ki umevajo pomen stanovske organizacije, ki skrbi samo za stanovske koristi in za izobrazbo ljudstva. Vsak učitelj za svojo osebo pa lahko pripada k tej ali oni politični stranki, to nikogar nič ne briga, to je vsakega posameznika privatna zadeva.

Kranjska hranilnica. V prejšnjem tednu je bilo dvignjenih iz te hranilnice okrog 2 milijona kron, tako da ima zdaj hranilnica še 48 milijonov vlog, začetkom lanskega leta je pa imela okrog 70 milijonov kron. — Nasprotno ima pa mestna hranilnica ljubljanska že skoro 35 milijonov vlog.

Slovenskih znakov v obliki zastavice v narodnih barvah srednješolski dijaki ne smejo nositi. To je že več nego šikana, kajti nemški dijaki nosijo urne verižice v frankfurtarskih barvah ter nemške trakove pod vrhno obleko, toda ni se še pripetilo, da bi jim kdo prepovedal verižico zamenjati ali odstraniti. Če je to že v Ljub-

A Matjaž, ki je tisti večer hitel s šestimi tovariši do samotarja Dolinarja, je kaj malo pazil, ali zablodi ali ne, samo da je čimprej iz Brinškove bližine.

Proti jutru skoro, ko se je že nekako bledikasto stvetlikalo skozi meglo, ki se je valila čez gozdove, so dospeli do mlina in potrkali na vrata.

Dolgo ni bilo nikakega odgovora, naposled se je vendar nekdo za vratni hripavo zadril:

„Kdo je?!”

„Jaz, Drmalčev Matjaž!“ se je odzval Matjaž in potrkal vdručič.

„Matjaž?“ je začudeno ponovil stari Dolinar, ker on je bil, kot so ga fantje izpoznali po hripavem glasu.

„Kaj pa želiš tako zgodaj?“ se je čudil Dolinar in odpahnil vrata, a videč, da ni sam, je široko odprl brezzoba usta, a se takoj glasno zasmeljal: „Aha, aha! Zdaj pa že vem, kaj to pomeni. Gonijo vas, to se pravi — lovijo vas, kaj ne? No, ako mislite, da ste pri meni na varnem, kar vstopite, saj enega že imam, bo imel vsaj večjo družbo.“

„Koga?“ so takoj vprašali fantje in se spogledali.

„O, ni iz vaše vasi!“ je odkimal s svojo sivolaso, kuštravo glavo Dolinar. „Iz Zadola je, sinoči je pribežal —“

ljani dovoljeno, tem manj jim prepovedujejo v Celovcu, Celju in Mariboru, kjer ima že vsak poba frankfurtarske trakove.

Izpraznjena srednješolska profesorska mesta. Društvo slovenskih profesorjev bo odslej v slovenskih dnevnikih priobčevalo po možnosti vsak mesec dvakrat vsa razpisana srednješolska mesta, za katera lahko prosijo slovenski suplenti, izprašani za slovenski in nemški učni jezik.

Okrajni šol. nadzornik R. Peerz — klerikalec! Na Dunaju je bil pretečeni mesec shod c. k. okrajnih šolskih nadzornikov, ki so si ustanovili svoje društvo. Za predsednika je bil izvoljen naš znanec nadzornik Peerz, ki rešuje kranjske Kočevarje kot okr. šol. nadzornik. Dunajski občinski svet je zborovalcem priredil banket in na tem banketu je napil Peerz županu Luegerju, kar mu je nemško napredno učiteljstvo grozovito zamerilo in ga v svojih časopisih tako napada, da je kaj, ter ga pozivlja, da izstopi iz odbora nemškoavstrijske učiteljske zveze.

Narodna delavska organizacija v Ljubljani. V nedeljo se je ustanovila I. skupina N. D. O. in sicer skupina mesarskih pomočnikov, ki so sedaj tudi organizirani. Izvolil se je tudi odbor te skupine. N. D. O. se misli po skupinah posameznih delavskih strok organizirati, kar je le priporočati, ker je organizacija potem ložja in vspešnejša.

Javni shod v Novem mestu. V nedeljo je bil tudi v Novem mestu javen shod, kateremu je predsedoval župan Ogorentz. Kot govornika sta nastopila dr. Oražen, ki je osvetlil sedanji vladni sistem in povdarjal slovensko zahtevo po vseučilišču ter dr. Schegula, ki je nastopil proti nepostavnemu imenovanju nadzornika Belarja ter opisal nedostatnost prostorov novomeške gimnazije, za katero je zahteval dostojne prostore. Shod je bil jako dobro obiskan.

Rudarstvo in Slovenci. S Štajerskega se nam z ozirom na to notico piše: Poznam slovensko podjetje, katero je pričel mlad slovenski podjetnik, ki je tudi po sebi umevno potreboval kredita. Toda do danes je bil odklonjen pri vsakem slovenskem denarnem zavodu kljub temu, da se je hotel izkazati, da se podjetje dobro obrestuje in da ima več naročil kakor izdelava blaga. Noben denarni zavod se niti prepričati ni hotel, kako se stvar rentira. Zato je pa lastnik primoran, da prepusti lepo podjetje tujcem. Slovenci kričimo: več podjetnosti, nalagajmo denar v narodna gospodarska podjetja, toda kadar je treba kako podjetje podpreti, kakor imam ravno v mislih, se pa nič ne stori. Da bi se vsaj prepričali, kako je s podjetjem, a niti do tega jih podjetnik ni mogel pripraviti. Žalostno, če bo podjetje prišlo tujcu v roke!

„Kdo pa?“ je povprašal hitro Matjaž.

„Županov je, Koblarjev Janez!“ je odgovoril Dolinar.

„Janez?“ je ponovil Matjaž in temna senca mu je legla v lice.

Da se tu sestaneta z Janezom, mu ni bilo nič kaj po volji, ker vedno sta si bila radi Marjanice velika sovražnika, a ker so fantje že stopali v temno vežo, je postopil za njimi tudi on, pazno motreč, kje ga zagleda.

V izbi je prižgal Dolinar staro leščerbo in ob slabem svitu je Matjaž vendar zagledal na peči spečega Janeza.

„Hoj, Janez!“ je zarohnel stari Dolinar in ga pocukal za nogo. „Daj no, dvigni se, tovariši so tu!“

Fantje so posedli okoli mize, a Matjaž se je zagledal skozi malo okno v jutranji mrak, tako, da je kazal Janezu hrbet.

„No, le zlezi doli, le!“ je godrnjal Dolinar, ko se je Janez počasi motovilil raz peč in zaspalo mel oči.

„Saj res,“ je dejal, ko je pogledal po fantih. „Zabržani! Kaj so prišli že tudi nad vas!“

Fantje so molčali in zrlji samo na Matjaža, a ta je stal še vedno pri oknu, kot da se je v kaj zamaknil.

Dalje prihodnjič.

Jugoslovanska socijalna demokracija sklicuje na 31. januarja, 1. in 2. febr. VII. redni strankin zbor v Ljubljano. Dnevni red obsega: poročila — Ivan Mlinar, politični položaj — Etbin Kristan, organizacija — Ivan Kocmur, taktika — dr. Tuma, tisk — Anton Kristan ter volitev izvrševalnega odbora.

Revolver v revolveržurnalu. V neki čevljarški delavnici v Ljubljani se je pripetila nesreča, da se je pomočniku Mohoriču, ko je kazal drugemu pomočniku revolver, sprožilo in je strel ubil tega pomočnika. „Grazer Tagblatt“, ki vedno najnesramnejše blati vse, kar je slovenskega, pristavila poročilo o tej nesreči, da bi vlada morala zabraniti izdajo orožnih listov mladoletnim, kajti slovenski dijaki, vajenci, pomočniki se pri vsaki priliki bahajo, da imajo revolverje, da bodo z njimi kranjske Nemce „mrzle napravili.“

Odbor podružnice slov. plan. društva v Kamniku vljudno naznanja, da se bode vršil podružnični občni zbor v četrtek dne 4. svečana 1909 ob 8. uri zv. v krčmi društ. člana g. Jakoba Malovrhu v Kamniku na Grabnu, k kateremu se vabijo gg. društveniki in prijatelji planin. Odbor podružnice slovenskega planinskega društva v Kamniku.

Vse častite ude slavnih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda uljudno prosimo, da blagovolijo v svojih krajih delovati na to, da se računski listki udomačijo po vseh gostilnah in prodajalnah. Računske listke uporablja danes komaj 1% vseh gostilen naše slovenske domovine in vendar daje družbi že to malo številce precejšnjo svoto na leto, če bi pa 50% vseh narodnih gostilničarjev in trgovcev upeljalo računski listke, imela bi družba bogat studenec denarnih sredstev. Poskusimo! — Prosimo! —

Nemška tvrdka Franek iz Zagreba še vedno izziva slovenske trgovce. V zadnjem času ta rajhovska firma neprenehoma nadleguje slovenske trgovce po svojih potnikih, kateri imajo predvsem nalogo razširjati lažnivo vest, da je ta tvrdka slovanska, ker ima tovarno v Zagrebu. Njeni potniki pozivljejo slovenske trgovce, da morajo naročiti Franekovo cikorijo, če hočejo veljati za dobre Slovence in če se resnično ravna po geslu „Svoji k svojim“. Zgodilo se je že v več krajih na Kranjskem in Štajerskem, da so se drznili potniki te nemške firme na tako skrajno nesramen način žaliti narodnostni čut slovenskih trgovcev. Pri večini so seveda dobili zaslužno lekeijo, nekateri trgovci pa, ki so bili o razmerah slabo poučeni, so vendar verjeli lažnim besedam ter zopet naročili nemško Franekovo cikorijo. Firma Franek iz Zagreba podpira nemški Schulverein in laško Lega nazionale, potem pa si upa tako impertinentno nastopati pri slovenskih trgovcih. Naši trgovci naj pokažejo vrata takim izzivačem ter popolnoma opuste prodajo Franekove cikorije. Saj imamo domačo „Prvo jugoslovansko tovarno kavnih surogatov“ v Ljubljani, ki izde-

luje znano „Zvezdno“ cikorijo in ki zasluži, da jo podpira vsak slovenski trgovec. To naj bi si naši trgovci dobro zapomnili!

Raznoterosti.

Potres v Južni Italiji. Grozovit potres v Siciliji in Kalabriji je zahteval več žrtev nego si je najhujši pesimist predstavljal. Govori se, da je izgubilo okrog 160.000 ljudi svoje življenje. Popolnoma razdejanih je bilo 24 mest in jako veliko vasij. Organizacija za rešitev je bila izpočetka jako pomanjkljiva. Bilo je premalo ladij, da bi sprejele vse begunce. Dalje je bilo tudi premalo vojaštva, ki bi še lahko marsikatero življenje rešili. Kaznjenci in drugi lopovi so takoj po potresu začeli ropati in kdor se jim je vstavljal, so ga umorili. Vsled gladu je podivjalo tudi mnogo poštenih ljudi in napadli so cele vlake, ki so vozili živila za ponesrečence.

Vojaštvo je moralo jako strogo postopati in največ roparjev so kar na mestu ustrelili. V Mesini je divjal po potresu tudi hud požar, ki je še to uničil, kar je potres pustil. 36 ur je bila Mesina v oblasti roparjev, ki so mrtvecem trgali prstane z rok in uhane iz ušes. Neki umetnik v cirkusu je zblaznel ter hodil po razvalinah in klical: Imar, kje si? Imar je bilo ime njegovemu najljubšemu konju, ki ga je iskal. Tudi smešni dogodki so se pripetili. Neka balerina na mesinskem gledališču se je rešila s svojim ljubčkom. V smrtnem strahu je plesalka zgrabila prvi sveženj, ki ga je dobila. Na cesti sta si z ljubčkom razdelila obleko, ker sta bila jako pomanjkljivo oblečena, in sicer je obstajala ta obleka v dveh modereih in kratkih krilih, kakor jih imajo balerine na odru. Prijatelju mlade dame ni ostalo drugega, nego obleči kratko krilce in v tej obleki se je rešil na ladjo pred Mesino. Čudna obleka je spravila tudi one v smeh, ki so imeli polne

Najbolj varno naložen denar

je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski

ker je podvržena javnemu nadzorstvu.

Stanje hran. vlog: nad 34 milijonov K



Rezervni zaklad: nad 1 milijon kron

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Hranilnica se nahaja v lastni palači v Prešernovih ulicah prej Slonovih ul. št. 3 nasproti frančiškanskemu klostru.

Za varnost denarja jamči in je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zato vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Rentni davek od vloženih obresti plačnje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

- Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6% izposojenega kapitala, pa poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik pa more svoj dolg tudi poprej poplačati, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Podružnica v Spljetu

Delniška glavnica: 2.000.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Podružnica v Celovcu

Res. fond: 200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Prva češka na življenje.

splošna delniška družba za zavarovanje v Pragi

Najugodnejše in najceneje zavarovanje:

- a) Za slučaj smrti.
- b) Za slučaj smrti in doživenja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnimi obrestovanjem vseh vlog.

Edina slovanska delniška življenska zavarovalnica.

- e) Moderno zavarovanje s sočasnimi zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotavljenj pokojnine.

Glavno zastopništvo za slov. dežele v Trstu, ulica Torre bianca št. 21. I., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

oči solza. — Dunajsko rešilno društvo je jako veliko storilo za olajšanje bede. Prišli so v Sicilijo s celimi kuhinjami na vozovih ter kuhali in razdeljevali porcije. Italjani so jim bili jako hvaležni in neprestano klicali vivat Austria. Grozovit potres bo jako omilil bojno razpoloženje drugih držav, o tem smo uverjeni, kajti vojna je prav taka ali pa še hujša nesreča kakor potres.

Monopol užigalic v Avstriji. Dne 15. decembra 1908 se je vršila v trgovinskem ministru na Dunaju seja, na kateri se je pretresoval načrt za uvedbo monopola užigalic. Ta načrt bi imel obenem rešiti vprašanje uporabe belega fosforja, škodljivega delavcem. Avstrijska finančna uprava se že dalje časa bavi s proučevanjem, kako bi uvedla monopol užigalic. Sklenilo se je, da se v Avstriji ne smejo več graditi nove tvornice užigalic, dokler se ne izda nov zakon, tičeč se morebitne uvedbe monopola užigalic v Avstriji.

Mednarodni kongres za varstvo pravic pisateljev, slikarjev, kiparjev in časnika se vrši letos 22. do 30. junija v Kodanju na Danskem. Tam se je sestavil odbor, ki bo izvršil potrebne predpriprave.

Senzacijonela tožba. Pri sodišču v Sarajevu se je vložila zoper igralko Katarino Schratt, znano prijateljico našega cesarja, in zoper dediče budimpeštanskega odvetnika dr. Altmanna tožba na povrnitev 150.000 K. Povod tožbi je bila okupacija Bosne in Hercegovine. Dunajska tvrdka Baruch in sinovi je prevzela dobavo za preskrbovanje vojske v Bosni. Pri tem so odkrili velike zlorabe in zato obsodili imetnika tvrdke Barucha in enega njegovih sinov v dveletno ječo. Nato se je priglasil drugi sin Evgen Baruch ter priznal, da je on izvršil zlorabo. Vtaknili so zato njega v ječo. Bogata rodbina Baruchova ga je pa hotela rešiti in sicer na ta način, da bi ga cesar pomilostil. Po odvetniku dr. Altmannu je rodbina stopila v zvezo z igralko Katarino Schratt, naj ta vpliva na cesarja, da pomilosti Evgena Barucha. Za to posredovanje so ji že naprej dali 60.000 goldinarjev in dragocenosti v vrednosti 8.000 goldinarjev. Evgen Baruch vendar ni bil pomiloščen, ker se je temu upiral takratni skupni finančni minister Kallay in obsojenec je moral prestati kazen. Zdaj ko je prost, hoče sodnim potom zahtevati povrnitev denarja, ki se je dal za brezvspešno posredovanje in zato je vložil tožbo na povračilo 150.000 K zoper Katarino Schratt in dediče odvetnika dr. Altmanna. Na izid tega procesa je vse radovedno.

Samoumori v Ameriki in njih vzroki. Leta 1881. je izvršilo v Zedinjenih državah samoumor 650 oseb, leta 1907. pa 10.782. Na vsak milijon prebivalcev je prišlo leta 1881. le 12, leta 1907. pa že 126 samomorilcev. V zadnjih 7 letih je bilo nad 120.000 samomorilcev. O naraščanju samoumorov je spisal Georg Kennan temeljito študijo, kjer pravi, da je glavni vzrok za tako množiče se samomore sugestija. Zato priporoča, naj bi časopisi ne opisovali tako natančno samoumorov.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobit
se
povsod



Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Slavna šolska vodstva in gg. trgovci!

**Naročajte in priporočajte
šolske zvezke
slovenskega izdelka!**

Založnik **A. Slatnar** v Kamniku. Glavne zaloge v Ljubljani pri V. Kenda, Vaso Petričič, Iv. Bonač i. dr. ter pri trgovcih po deželi.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ustanovljena 1. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon štev. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana **Wolfove**
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno

marčno pivo v sodih in steklenicah.

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.



Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk
in samokresov najnovejšega zistema, kakor
tudi municijo in vse druge lovske pri-
prave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po združnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 %, na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Zvezdno!

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in največjo zalogo preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnihih križev itd. pri

FR. STUPICA v Ljubljani — na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železniško stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice
Največja izhena izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

š. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV. 92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v. Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojev.

Dogodki izza okupacije Herceg-Bosne. Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovaren, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene. Solidna postrežba.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic. Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. × × IZVRŠITEV VEDNO × PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. ×

Založništvo

„Našega Lista“ s priloženo „Slov. Gospodinja“ Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Knjigoveznica. Zaloga in izdelovanje šolskih zvezkov.